

Αγγελικό πολίτευμα και Πολιτεία.

του Μητροπολίτου Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευσταθίου.



Τις γενικές προτάσεις που σκοπόν έχουν να σηματοδοτήσουν τον τρόπον, κατά τον οποίον μία ειλικρινής προσπάθεια όλων των φορέων θα απέδιδε μέγιστον όφελος εις το Μοναχικόν Πολίτευμα, ήτοι:

«1^{ον}. Η Πολιτεία δεν πρέπει να αστοχήση εις τας επιλογάς της, φερομένη δυναστικώς και εξουσιαστικώς έναντι του Μοναχισμού. Αποτελεί κέρδος δι' αυτήν να διατηρή σχέσιν προστατευτικήν έναντι αυτού όσον αφορά εις τα πνευματικά και ιδιοκτησιακά του δίκαια. Το παράδειγμα των πρώην αθεϊστικών καθεστώτων διδάσκει, ότι και η άσκησις βίας εις βάρος τοιούτων αιωνοβίων θεσμών, όχι απλώς δεν ωφέλησεν, αλλά και εξημίωσε μακροπροθέσμως την Πολιτείαν.

2^{ον}. Ο Μοναχισμός συμβάλλει ποικιλοτρόπως εις την καλήν λειτουργίαν της Πολιτείας. Πέραν της πνευματικής ωφελείας που λαμβάνουν οι πιστοί χριστιανοί ωφελούνται και τα μη πιστά μέλη της πολιτείας. Αι Ιεραί Μοναί είναι τόποι πνευματικής αναψυχής δι' όλους τους πολίτας, όπως άλλωστε το ομολογούν και οι ίδιοι, είτε είναι πιστοί, είτε άπιστοι, είτε θρησκευτικώς αδιάφοροι, εις τας κατ' ιδίαν συζητήσεις των ή καταγράφουν τας εντυ-

πώσεις των εις τα βιβλία των επισκεπτών, τα οποία φυλάσσονται εις τας Ιεράς Μονάς ή και εις τα ιδικά των συγγραφικά έργα.

Αι Ιεραί Μοναί είναι τόποι όπου κατ' εξοχήν καλλιεργείται ο σεβασμός προς την φύσιν και αποφεύγεται ο εκβιασμός της. Ενίοτε συμβάλλουν εις την εθνικήν οικονομίαν ως συνέβη εν Σερβία, όπου ο Τίτο κατ' αρχήν είχε αφαιρέσει όλα τα κτήματα των Μονών και τα έδωκεν εις κοσμικούς. Όταν όμως διεπίστωσεν, ότι οι κοσμικοί τα άφησαν ακαλλιέργητα, τα επέστρεψε εν πολλοίς εις τας Ιεράς Μονάς, αι οποίαι ανέλαβον την καλλιέργειαν και αξιοποίησίν των. Εις κρίσιμους διά το έθνος περιόδους, προσέφερον ανεκτιμήτους υπηρεσίας. Αναφέρομεν π.χ. την κατά το δεύτερον ήμισυ του 19ου αιώνος αγοράν οθωμανικών γαιών εκ μέρους των αθωνιτικών Μονών, κατόπιν προτροπής του ελληνικού κράτους, διά να εμποδισθή η βουλγαρική διείσδυσις εις την Μακεδονίαν. Ακόμη και ως ισχυρά πνευματικά αναχώματα εις την πολιτισμικήν ισοπέδωσιν της παγκοσμιοποιήσεως πρέπει να υπολογισθούν αι Ιεραί Μοναί, αι οποίαι διαφυλάσσουν εκτός των ιερών κειμηλίων και άπασαν την πολιτισμικήν μας παράδοσιν.

3^{ον} Ο Ευρωπαϊκός προσανατολισμός της Πολιτείας έχει συνεπείας και επί των σχέσεων Πολιτείας και Μοναχικού Πολιτεύματος. Και εκ του γεγονότος της δικαιώσεως των Ιερών Μονών υπό των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, διά την Μοναστηριακήν περιουσίαν, μαρτυρείται ότι ως Πολιτεία δεν ημπορεί να νοήται μόνον η ελληνική Πολιτεία, αλλά και η Ενωμένη Ευρώπη. Πρέπει επομένως να διερευνηθή ποίαι νομοκανονικαί ρυθμίσεις θα εξασφαλίσουν ευνοϊκώτερας σχέσεις προς τας Ιεράς Μονάς της νέας μορφής Πολιτείας.

4^{ον}. Πλείσται όσαι έννοιαι νομικαί εις το Εκκλησιαστικόν και Μοναχικόν δίκαιον χρήζουν διασαφήσεως και επαναπροσδιορισμού. Ενδεικτικώς αναφέρομεν ωρισμένας:

α) Υπό ποίαν έννοιαν θα χρησιμοποιηθή μελλοντικώς, εάν βεβαίως παραμείνη εις το Σύνταγμα η πολυσυζητημένη «επικρατούσα θρησκεία»;

- β) Η διάκρισις εις δογματικούς και διοικητικούς, των Ιερών Κανόνων, εκ των οποίων οι μεν κατοχυρώνονται εις το Σύνταγμα, οι δε επαφίονται εις την κρίσιν του κοινού νομοθέτου θα διατηρηθή;
- γ) Υπό ποίαν έννοιαν αι Ιεραί Μοναί είναι Ν.Π.Δ.Δ.;
- δ) Εις ποίαν νομικήν βάση θεμελιούται το άβατον ωρισμένων Ιερών Μονών;
- ε) Εις ποίον ανήκει η κυριότης των διακατεχομένων Μοναστηριακών κτημάτων;

Η Εκκλησία πρέπει ν' απαιτήση από τον συντακτικόν και τον κοινόν νομοθέτην να προσδιορίσουν επακριβώς αυτάς και άλλας σχετικής εννοίας.

5^{ον}. Είναι πιθανόν, απευκτέον κατά την ταπεινήν γνώμην μου, η Ελληνική Πολιτεία κατόπιν συνήθως εντολών ☒ οδηγιών της Ε.Ε. ή και άλλων κέντρων, να προχωρήση εις οριστικόν χωρισμόν, δυσμενή ή όχι, από την Εκκλησίαν. Οφείλουν τότε να ενσωματωθούν εις την νομοθεσίαν νομικάι διατάξεις αι οποίαι θα εξασφαλίζουν απρόσκοπτον την ζωήν των Ιερών Μονών.

6^{ον}. Ο ησυχασμός διέσωζε το Γένος και την ταυτότητά του σε όλας τας περιόδους της δουλείας του (Αραβοκρατία, Φραγκοκρατία, Τουρκοκρατία) και παράλληλα και την θεραπευτικήν αγωγήν του φωτισμού και της θεώσεως (Ι. Ρωμανίδης), δι' αυτό ακριβώς θεωρείται και το μεγαλύτερον εμπόδιον διά την δυτικοποίησιν της Ορθοδοξίας και διά τον λόγον αυτόν θα είναι ο στόχος των αντιθέτων δυνάμεων και μάλιστα των κατά καιρούς διαφωτιστών.

Τότε με εκφραστήν τον Κοραή και τους συνοδοιπόρους αυτού, εχαρακτήριζαν τους Μοναχούς ολετήρες του Ρωμαϊκού και εκμεταλευτάς του Γένους, εις διάφορα επίπεδα. Εις το επίπεδον της λατρείας δήθεν επέφερον την νόθευσιν και την αλλοίωσιν, εις το επίπεδον της κοινωνίας εμφανίζονται ως θορυβοποιοί και ταραχοποιοί. Εκκλησιολογικώς επέφερον την αλλοτρίωσιν της θρησκείας την οποίαν μετάβαλον εις καλογεροθρησκείαν, ενώ εθνικώς από τας μακράς προσευχάς και τα πολλά μοναστήρια ανεφύτρωσαν οι Τούρκοι (Αυτά εγράφοντο εις τον Ιερατικόν Συνέκδημον 6 ιγ). Κατά την μαρτυρίαν

του Κωνσταντίνου Οικονόμου εθεώρησαν τα μοναστήρια πανταχού της Ελλάδος πρόρριζα καταστρεπτά.

Επειδή τα αυτά αίτια οδηγούν εις τα ίδια αποτελέσματα πολύ φοβούμαι, ότι και εις τας ημέρας μας θα επιδιωχθή η φίμωσις της μερίδος αυτής του Γένους που έχει την δύναμιν ν' αρθρώση λόγον εκκλησιολογικοθεολογικόν, ελέγχοντας τας συνεχείς παρακλίσεις από την παράδοσιν και ασφαλώς θα προφασισθούν οι τα τοιαύτα επιθυμούντες την μέχρι σήμερον αναξιοποίητον Μοναστηριακήν περιουσίαν, προκειμένου να την αξιοποιήση ο λαός εις όφελός του ή τας αδυναμίας και σφάλματα των αποτελούντων την Μοναχικήν Πολιτείαν, προκειμένου με την επέμβασίν των εις τα εσωτερικά των Μονών να διορθώσουν δήθεν τα κακώς κείμενα.

Επομένως το όραμα του εξευρωπαϊσμού συνδεδεμένον με την άγνοϊαν ή την υποτίμησιν της παραδόσεως του Γένους, σφραγίζει από της ιδρύσεως του ελληνικού κράτους μέχρι σήμερον και τις παραμικρές λεπτομέρειες του δημοσίου βίου και της κρατικής συμπεριφοράς, παρατηρεί ο Χρ. Γιανναράς και προσθέτει ότι οικονομικά προγράμματα, εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, πνευματικά καθιδρύματα, μέσα μαζικής ενημέρωσης, θα υπηρετούν σε μόνη βάση ένα και μοναδικό στόχο του εξευρωπαϊσμού μας (Νεοελληνική ταυτότητα. Αθήνα 1978 σελ. 8).

Η δυτικοποίησις της Ελλάδος «ήταν και είναι παντελώς αδύνατος χωρίς την δυτικοποίησιν δηλ. την εκφράγκευσιν της Ορθοδοξίας, η οποία εις την ησυχαστικήν της διάστασιν παραμένει μέγεθος διαμετρικά αντίθετο προς την πνευματική παράδοση της Ευρώπης ανέφερε επιγραμματικά ο π. Γ. Μεταλληνός εις την ομιλίαν του, κατά το πρώτον παμμοναστικόν Συνέδριον το 1990 εις τον ίδιον εδώ χώρον.

7^{ον}. Η Εκκλησία οφείλει να περιβάλη τον Μοναχισμόν με στοργήν και εκτίμησιν και να βοηθήση πάση δυνάμει εις την επιτέλεσιν της υψίστης εκ των αποστολών του, δηλαδή, να αποτελή την μικράν πνευματικήν ζύμην που θα ζυμοί όλον το φύραμα εις Χριστόν, αλλά και οι Μοναχοί οφείλουν σεβασμόν, αγάπην και υπακοήν εις την Εκκλησίαν. Η απόσπασις Ιερομονάχων

ως εφημερίων δεν είναι το καλλύτερον διά την πνευματικήν ανάπτυξιν της Μοναχικής Πολιτείας.

8^{ον}. Είτε διατηρηθή το κρατούν καθεστώς εις τας σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας, είτε επέλθουν αλλαγαι επί τα βελτίω ή τα χείρω, το βασικόν μέλημα της Εκκλησίας οφείλει να είναι η διατήρησις ακμαίου του Ορθοδόξου ήθους των μελών της Ιεραρχών, λοιπών κληρικών, μοναχών και λαϊκών, ώστε και εις περίοδον αρμονικών σχέσεων προς την Πολιτείαν, να είναι δυνατή η προσφορά του Ορθοδόξου Μοναχισμού εις την Εκκλησίαν και τον κόσμον, αλλά και εις περίοδον δυσχερειών να μη ζημιωθή το πολίτευμα της Εκκλησίας και εν προκειμένω το Μοναχικόν.

9^{ον}. Οι Μοναχοί, τέλος, οφείλουν να καλλιεργήσουν το ησυχαστικόν πολίτευμα, που διεφύλαξεν η αγία Ορθόδοξος Εκκλησία διά των Ιερών Κανόνων της και διδάσκουν οι άγιοι Πατέρες εις τα θεόσοφα συγγράμματά των. Η εκκοσμίκευσις, και φοβούμαι πως εν πολλοίς έχει συντελεσθή, του Μοναχισμού εις την καθ' ημάς Ανατολικήν Εκκλησία θα σημάνη την πτώσιν του εσωτάτου τείχους της νοητής Ιερουσαλήμ της αγιωτάτης Εκκλησίας μας.

10^{ον}. Επιβάλλεται οι Μοναχοί να αναδειχθούν και εις τας ημέρας μας ήρωες αγιότητος, πρότυπα εναρέτου ζωής, υποδείγματα αγάπης προς τον Θεάνθρωπον και τον άνθρωπον. Η αυστηρότης εις την ζωή των, η άσκησις λιτότητος, η ολιγάρκεια και η απλότης ώστε να μη σκανδαλίζονται και οι ευσεβείς όπως δυστυχώς συμβαίνει με την αδικαιολόγητον πολυτέλειαν μερικών Μονών, είναι απαιτήσεις των αποκαλυπτικών καιρών μας. Η συμμετοχή των εξ άλλου εις τα προβλήματα του λαού μας μέσα από την φιλανθρωπίαν, την εξομολόγησιν και την αδιάλειπτον υπέρ αυτού προσευχή των, θα μετατρέψη και τους εχθρικός διακειμένους και αδιαφόρους, εις υπερασπιστάς των Ιερών Μονών εις δυσκόλους στιγμάς.

11^{ον}. Το ου φοβήσομαι κακά ότι συ μετ' εμού ει» και το «δικαίω νόμος ου κείται μαζί με την συμβουλήν του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού ότι Χριστός και ψυχή μας χρειάζονται και ότι αυτά κανείς δεν μπορεί να μας τα αφαιρέση

εκτός αν μόνοι μας τα προδώσωμε είναι μία τελευταία και πιστεύω καθησυχαστική πρότασίς μου.

Αναθέτοντας εαυτούς και αλλήλους και πάσαν την ζωήν ημών Χριστώ τω Θεώ και λέγοντες ευκαίρως ἢ ακαίρως το θέλημα του Θεού γενέσθω (Πράξ. 21,14) θα ησυχάζωμεν, χωρίς και να εφησυχάζωμεν, εργαζόμενοι ακαταπονήτως και ισοβίως τας εντολάς του Θεού».

Πηγή : <http://www.apostoliki-diakonia.gr>